

Conjunt de gipó, mocador i faldilla de pubilla

Museu actual:

Museu de la Noguera (Balaguer, la Noguera)

Cronologia:

1770-1789

Gènere:

Dona

Procedència:

Museu de la Noguera (Balaguer, la Noguera)

Conjunt de gipó, faldilla i mocador d'espatlles, típic de la pubilla catalana, que prové de Casa Carrové de Santa Linya. Els colors i els teixits de seda i vellut (que no tothom podia portar) ens mostren que pertanyia a una dona jove d'una família pagesa benestant. Cos entallat sense barnilles, cordat al davant per gafets amagats, amb un gran escot quadrat. Mànigues llargues estretes amb forma al colze, que es van fent més amples a la bocamàniga, acabada en forma de destrat, amb una obertura de 13 cm amb trauc i botó folrat de vellut. Segueix el patronatge característic d'aquestes peces. Dos davants que traspassen els costats i s'uneixen a les dues peces que conformen l'esquena, amb una costura al mig. El baix acabat per set merlets, el del centre de l'esquena 2 cm més llarg que la resta, que són de 9 cm. Els merlets, emprats per encaixar la peça a la cintura i acoblar-la millor al vol de la faldilla, són també un recurs ornamental. Tant l'escot com les bocamànigues estan repuntejats amb un fil cru, el mateix que apuntala els merlets al folre. El folre de lli de color natural. Tot cosit manualment. Faldilla confeccionada amb set teles de 52 cm d'amplada cadascuna que li donen un vol de 364 cm, amb una obertura lateral a la part dreta. Una cintura estreta recull tot el volum, més concentrat a la part del darrere que a la davantera. Una peça de 34 cm del mateix teixit de seda, cosida al mig de la cintura del davant amb unes cintes de cotó a cada costat, serveix per cordar i acoblar millor la faldilla a la cintura. A l'interior de la faldilla, als baixos hi ha una tira d'11 cm de lli, d'un color diferent del fons, atacada per un cordonet verd fosc que té la funció de protegir aquesta zona. Mocador triangular de sarja de seda. Decorat amb aplicacions metàl·liques: lluentons,

rodones, fulles i mirallets, tot enllaçat i emmarcat per un fil metàl·lic entorxat fent dibuixos vegetals i florals. Acabat amb un serrell d'aquest mateix fil. Tipus de peça fonamental per cobrir les espatlles quan es portava el gipó, encara més quan aquest tenia un escot molt pronunciat. Guarnia el conjunt. Aquest tipus de mocador triangular rep el nom de mitget.

Descripció extreta del catàleg de l'exposició "Vestir la Moda. Modes de vestir a le Terres de Lleida (segles XVIII-XX), publicat per la Xarxa de Museus de les Terres de Lleida i Aran, l'any 2016. La catalogació de les peces va ser feta per Rosa Figueres.

Creador:

Desconegut

Firma:

Desconegut

Malauradament, la majoria de peces conservades són de producció anònima. No hi ha cap element distintiu que permeti relacionar-les amb seguretat amb un creador determinat. Cal destacar que probablement en la majoria de casos es tractava de confecció domèstica; d'altres, de confecció més complexa, estaven confeccionades per un sastre o per una cosidora sense cap tipus de reconeixement d'autoria.

Cal tenir en compte que fins a les acaballes del segle XIX, a les llars pobres o humils, homes i dones vestien peces fetes majoritàriament a casa. D'aquesta producció estrictament casolana es passà, amb el temps, a una concentració de la feina en mans d'uns artesans que s'hi dedicaven de manera exclusiva. Així, la producció passà de satisfer les necessitats familiars a satisfer una demanda externa, implicant l'aparició d'un artesà especialitzat que, en el cas de la confecció, derivà en la figura del sastre.

Contràriament al que podria semblar, la modisteria no havia estat sempre una tasca reservada a les dones. De fet no fou fins al 1675 que a França es va permetre que les dones exercissin en aquest àmbit, en considerar que no estava ben vist que a les dones les vestís el sexe oposat. A partir d'aquell any les cosidores franceses van poder confeccionar vestits per a dones, amb excepció de les cotilles, i la roba d'infants fins a vuit anys. A França, la confecció de cossos per a dones i nens va continuar essent un privilegi de la corporació de sastres fins al 1871.

És força evident que existia una diferència entre la feina de la cosidora o costurera i la del sastre, que probablement raïa, ja no tant en la qualitat de la feina, sinó en el valor que se li donava a aquest darrer. Tot i així, tampoc els sastres etiquetaven les seves peces. No serà fins al 1858, que el gran creador de moda Charles Frederick Worth començarà a etiquetar les seves peces amb el seu nom, a mode de marca. De fet aquesta pràctica ja es donava en altres àmbits, com la barreteria femenina (anomenada sovint "modes" a l'època). Aquest fet implicà una petita revolució en el món de la

indústria de la moda, ja que per primera vegada es reconeixia el nom del creador com un valor afegit a la peça. En el cas català, les primeres etiquetes van aparèixer a finals dels anys 70 del segle XIX.

Ús:

Exterior

Tipologia d'ús:

Indumentària d'inspiració internacional

Tipus de peça:

Indumentària civil femenina

Color:

Grocs

Metal·litzats

Negres

Vermells

Ornamentació:

Fil metàl·lic

Lluentons

Motius vegetals

Motius florals

Brodat

Serrell

Botons

Cinta

Material:

Seda

Lli

Enllaços externs:

https://www.metmuseum.org/toah/hd/eudr/hd_eudr.htm

Hemeroteca:

<https://www.rijksmuseum.nl/en/collection/RP-P-OB-201.835>

Bibliografia:

ARNOLD, J. Patterns of Fashion: Englishwomen's Dresses & Their Construction, vol. 1, c. 1660–1860. London: Wace, 1964.

BOEHN, M. Von, La moda. Historia del traje en Europa desde los orígenes del Cristianismo hasta nuestros días, vol IV (segle XVIII), vol V (1790-1817), Barcelona, 1928.

BOUCHER, M. Historia del traje en occidente, Barcelona: Editorial Gustavo Gili, 2009.

BOUCHER, M. 20.000 years of fashion, 2001 (1964).

BUCK, A. Dress in Eighteenth-Century England. New York: Holmes & Meier, 1979.

COSGRAVE, B. Historia de la moda: desde Egipto hasta nuestros días. Barcelona: Editorial Gustavo Gili, 2005.

CULLEN, O. "'Eighteenth-Century European Dress'". In Heilbrunn Timeline of Art History. New York: The Metropolitan Museum of Art, 2000-. http://www.metmuseum.org/toah/hd/eudr/hd_eudr.htm [1] (October 2003)

CUNNINGTON, C. W., I CUNNINGTON, PH.. Handbook of English Costume in the Eighteenth Century. London: Faber & Faber, 1957.

DELPierre, M. Dress in France in the eighteenth century. New Haven, Yale University Press, 1997.

DESCALZO LORENZO, A.: "'Modos y modas en la España de la Ilustración'". A: Siglo XVIII: España el sueño de la razón. Madrid, Ministerio de Asuntos Exteriores, 2002, pp. 166-190.

ENTWISTLE, J. El cuerpo y la moda: una visión sociológica, Barcelona, 2002

FOX, C. (ed.) London—World City, 1800–1840. Exhibition catalogue. New Haven: Yale University Press, 1992.

FRANCO RUBIO, G.A. “Al compás de la moda en los siglos modernos: (España, Siglo XVIII)” A: Los gustos y la moda a lo largo de la historia. Valladolid: Ediciones Universitarias, 2014; pp. 115-175

HART, A. I NORTH, S. Fashion in Detail: From the 17th and 18th Centuries. New York: Rizzoli, 1998.

HERRANZ RODRÍGUEZ, C. “Moda y tradición en tiempos de Goya” EA: Vida cotidiana en tiempos de Goya, Madrid: Lunwerg, 1996; pp. 73- 86

JONES, J.M. Sexing La Mode: Gender, Fashion, and Commercial Culture in Old Regime France. Oxford: Berg, 2004.

KODA, H. I BOLTON, A. Dangerous Liaisons: Fashion and Furniture in the Eighteenth Century. New Haven: Yale University Press, 2006.

KOENIG, R. La moda en el proceso de civilización, Ed. Paidós, Valencia, 2002

LAVER, J. Breve historia del traje y la moda. Madrid: Ediciones Cátedra, 1988.

LEIRA SÁNCHEZ, A. "'El vestido en tiempos de Goya'", Anales del Museo Nacional de Antropología, 1997, IV, pp. 157-187. LEIRA SÁNCHEZ, A. “La moda en España durante el siglo XVIII”, Indumenta,nº. 0, 2007, págs. 87-94;

LIPOVETSKY, G.; ROUX, E. El lujo eterno. De la era de lo sagrado al tiempo de las marcas. Barcelona, 2004

MAEDER, E, ET AL. An Elegant Art: Fashion & Fantasy in the Eighteenth Century. Exhibition catalogue. New York: Abrams, 1983.

MOLINA, Á. i VEGA, J. Vestir la identidad, construir la apariencia. La cuestión del traje en la España del siglo XVIII. Madrid, Ayuntamiento de Madrid, Área de Gobierno de las Artes, 2004. REDONDO, M. (2007). Museo del Traje, junio 2007. Modelo del mes: polonesa del siglo XVIII.

RIBEIRO, A. Dress in Eighteenth-Century Europe, 1715–1789. New Haven: Yale University Press, 2002.

RIBEIRO, A. The Art of Dress: Fashion in England and France, 1750–1820. New Haven: Yale University Press, 1995.

RIBEIRO, A. *The Visual History of Costume*, vol. 4, *The Eighteenth Century*. London: Batsford, 1983.

ROCHE, D. *The Culture of Clothing: Dress and Fashion in the Ancien Régime*. New York: Cambridge University Press, 1994.

TEJEDA FERNÁNDEZ, M. *Glosario de términos de la indumentaria regia y cortesana en España: siglos XVII y XVIII*. Málaga: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Málaga: Real Academia de Bellas Artes de San Telmo, 2006.

TOUSSAINT-SAMAT, M. *Historia técnica y moral del vestido*, Madrid: Editorial Alianza, 1994.

WAUGH, N.; WOODWARD, M. *The cut of women's clothes 1600-1930*. London : Faber and Faber. 1968. LE BOURHIS, KATELL, ED., *The Age of Napoleon: Costume from Revolution to Empire, 1789–1815*

Nota: aquesta és una selecció bibliogràfica àmplia que pretén ser només una aproximació al període de la peça.